

Biblioteka Państwowa w Berlinie – Fundacja Pruskiego Dziedzictwa Kulturalnego

---

Założona przed prawie 350 laty BIBLIOTEKA KSIĘCIA ELEKTORA W CÖLLN NAD SPREWĄ stała się załączkiem najbardziej dziś znaczącej uniwersalnej biblioteki naukowej w Niemczech. Począwszy od 1661 roku zbiory i księgozbiór Biblioteki systematycznie rosły i nabierały coraz większego znaczenia dzięki przemyślanym i celowym nabytkom, a także w wyniku opracowywania różnorodnych materiałów.

BIBLIOTEKA PAŃSTWOWA W BERLINIE – FUNDACJA PRUSKIEGO DZIEDZICTWA KULTURALNEGO gromadzi materiały z różnych dziedzin nauki, we wszystkich językach, w każdej dostępnej formie, ze wszystkich epok i krajów świata, o ile są one istotne dla nauki i badań naukowych. Dzisiejsze zbiory biblioteczne i kolekcje mają więc znaczną rangę i wielkość. Obejmują one druki z wielu stuleci, rękopisy, autografy muzyczne, mapy, globusy, atlasy, spuściznę literacką różnych autorów, gazety i czasopisma, rozmaite mikroformy, a także rosnącą liczbę tekstów w formie elektronicznej oraz obszerne bazy danych. Zbiory udostępnia się stale użytkownikom z całego świata. Biblioteka poświęca poza tym wiele uwagi ochronie powierzonych jej dóbr kultury.

Jedna biblioteka w dwóch miejscach

II wojna światowa stanowiła cezurę w harmonijnym rozwoju Biblioteki. Cały księgozbiór, liczący wtedy około 3 mln książek i innych materiałów, trzeba było zabezpieczyć w 30 klasztorach, pałacach i nieczynnych kopalniach. Bezpośrednio po wojnie i w następnych dziesięcioleciach fakt podziału Niemiec miał również wpływ na zbiory biblioteczne: tylko pewna ich część powróciła po 1945 r. do macierzystej siedziby Biblioteki przy ulicy Unter den Linden w Berlinie Wschodnim. Znacznie większa część przemieszczonego księgozbioru znalazła się najpierw w Niemczech Zachodnich, a od końca lat siedemdziesiątych w nowym budynku przy ulicy Potsdamer Straße w Berlinie Zachodnim. Pewna część zbiorów przemieszczonych w czasie wojny jest obecnie jeszcze w Polsce oraz na terenach byłego Związku Radzieckiego. W obu częściach podzielonego Berlina konserwowano i uzupełniano zbiory Biblioteki, kontynuowano rozbudowę księgozbioru oraz służyło fachową pomocą w badaniach naukowych użytkownikom ze wszystkich stron świata.

Od 1992 roku ponownie połączona w jedną instytucję BIBLIOTEKA PAŃSTWOWA W BERLINIE – FUNDACJA PRUSKIEGO DZIEDZICTWA KULTURALNEGO świadczy usługi w obu swych budynkach mieszczących się w dzielnicy Mitte, przy ulicy Unter den Linden 8 i Potsdamer Straße 33. Rozpiętość oferty Biblioteki znajduje swe odbicie także w jej wewnętrznej strukturze: obok działów głównych zajmujących się gromadzeniem i uzupełnianiem zbiorów bibliotecznych, ich udostępnianiem, systemem katalogowym i służbami naukowymi, ponadregionalnymi służbami bibliograficznymi oraz ochroną zbiorów i reprografią, istnieją działy specjalne zajmujące się rękopisami, muzykami, mapami, dziełami w językach Europy wschodniej, świata orientalnego i wschodnioazjatyckiego, drukami urzędowymi oraz książkami dla dzieci i młodzieży. Zbiór gazet znajduje się czasowo w Westhafen. Połączone z Biblioteką Archiwum Ikonograficzne – Fundacja Pruskiego Dziedzictwa Kulturalnego mieści się przy ulicy Märkisches Ufer 16-18.

Dane dotyczące zbiorów bibliotecznych

10 mln książek
4.400 inkunabułów
18.500 rękopisów kultury zachodniej
40.000 rękopisów orientalnych
250.000 autografów
67.000 autografów muzycznych
1.400 spuścizn i zespołów archiwalnych
450.000 nut drukowanych
1 mln map i atlasów
38.000 bieżąco prenumerowanych tytułów czasopism i wydawnictw seryjnych
180.000 historycznych tomów gazet i 350 bieżąco prenumerowanych gazet
różne elektroniczne bazy danych
2,3 mln mikrofisz i mikrofilmów
13,5 mln zdjęć w archiwum ikonograficznym.

Znaczące dobra kultury

Do najcenniejszych skarbów Biblioteki Państwowej w Berlinie zaliczają się PSALTERZ LUDWIKA NIEMIECKIEGO z IX wieku oraz bogato zdobiony egzemplarz BIBLIJ GUTENBERGA. Najstarszy rękopis Biblioteki to koptyjski kodeks biblijnych PRZYPOWIEŚCI SALOMONA z III wieku, a najstarsze dzieło drukowane to tekst buddyjski z VIII wieku z Japonii, HYAKUMANTÓ DARANI. Najsłynniejsze rękopiśmienne partytury wielkich kompozytorów to MSZA H-MOLL, PASJA WEDŁUG ŚW. JANA oraz PASJA WEDŁUG ŚW. MATEUSZA Jana Sebastiana Bacha, symfonie IV, V, VIII i IX Ludwiga van Beethovena oraz prawie wszystkie wielkie opery Wolfganga Amadeusza Mozarta. Na uwagę zasługują mapa GERMANII Nikolausa von Kues z 1491 r. i ATLAS WIELKIEGO KSIĘCIA, zaś w zbiorach orientalnych wspaniały rękopis WIERSZY HAFIZA z 1560 roku.

Usługi na rzecz nauki i badań naukowych

Biblioteka świadczy rocznie 1,2 mln różnorodnych usług; są to: wypożyczenia, udzielanie informacji ustnych i pisemnych, wypożyczenia międzybiblioteczne zamiejscowe oraz bezpośrednie dostarczanie dokumentów.

Biblioteka Państwowa jako największa uniwersalna biblioteka Niemiec pełni szereg centralnych funkcji na rzecz bibliotekarstwa niemieckiego. Biblioteka sprawuje opiekę nad dziewięcioma SPECJALNYMI DZIEDZINAMI GROMADZENIA oraz odpowiada pod względem redakcyjnym za BAZĘ DANYCH CZASOPISM. Biblioteka przejęła kierownictwo lub koordynację wielu narodowych narzędzi kontroli bibliograficznej, między innymi KATALOGU INKUNABUŁÓW, WYKAZU DRUKÓW NIEMIECKICH XVII WIEKU, BAZY DANYCH HISTORYCZNYCH OPRAW KSIĄŻEK, bazy danych spuścizn i autografów KALLIOPE, bazy danych starych map IKAR oraz bazy danych rękopisów średniowiecznych MANUSCRIPTA MEDIAEVALIA. Liczne publikacje i wystawy Biblioteki pozwalają na stały wgląd w jej bogate zbiory.

Wspierający Bibliotekę

Pracę Biblioteki Państwowej w Berlinie wspiera w istotny sposób towarzystwo FREUNDE DER STAATSBIBLIOTHEK ZU BERLIN E.V. (Przyjaciele Biblioteki Państwowej w Berlinie), MENDELSSOHN-GESELLSCHAFT E.V. IN BERLIN (Towarzystwo im. Mendelssohna w Berlinie),

INTERNATIONALE CARL MARIA VON WEBER-GESELLSCHAFT E.V. (Międzynarodowe Towarzystwo im. Carla Marii von Webera), FREUNDESKREIS FÜR CARTOGRAPHICA IN DER STIFTUNG PREUSSISCHER KULTURBESITZ E.V. (Koło Przyjaciół Zbiorów Kartograficznych w Fundacji Pruskiego Dziedzictwa Kulturalnego) i ARBEITSKREIS FÜR DIE ERFASSUNG UND ERSCHLIESSUNG HISTORISCHER BUCHEINBÄNDE (Grupa Robocza ds. Rejestracji i Opracowania Historycznych Opraw Książek).

www.staatsbibliothek-berlin.de

Tel. +49 (0)30 266-0

Unter den Linden 8
10117 Berlin-Mitte

Potsdamer Straße 33
10785 Berlin-Mitte

Zeitungsabteilung (Dział Gazet) w Westhafen
Westhafenstraße 1
13353 Berlin-Mitte

Bildarchiv Preußischer Kulturbesitz (Archiwum Ikonograficzne – Pruskie Dziedzictwo Kulturalne)
Märkisches Ufer 16-18
10179 Berlin-Mitte

Budynek mieszczący się przy ulicy Unter den Linden powstał w latach 1903 – 1914 pod kierunkiem nadwornego budowniczego Ernsta von Ihne na potrzeby ówczesnej Biblioteki Królewskiej. Czytelnicy mają w sumie do dyspozycji 300 stanowisk w czytelni ogólnej oraz czytelniach należących do działów zbiorów specjalnych. Dawna centralna czytelnia pod kopułą, poważnie uszkodzona podczas wojny, została później zburzona; w tym miejscu powstaje obecnie nowa czytelnia.

Budynek przy ulicy Potsdamer Straße, zbudowany według planów architekta Hansa Scharouna, oddany został do użytku w roku 1978. Budynek znany jest na całym świecie ze swoich otwartych, pod względem architektonicznym ciekawie ukształtowanych czytelni, oferujących czytelnikom łącznie 910 miejsc.

